

Dom Kultury+

INICJATYWY LOKALNE

KIERUNEK: INICJATYWA!

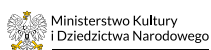
DIAGNOZA KULTUROTWÓRCZYCH
INICJATYW ODDOLNYCH I POTRZEB SPOŁECZNOŚCI
REGIONALNEGO CENTRUM KULTUR POGRANICZA
W KROŚNIE

WYDAWCA

REGIONALNE CENTRUM KULTUR POGRANICZA
UL. KOLEJOWA 1, KROSNO | WWW.RCKP.KROSNO.PL

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

regionalne
centrum
kultur
pogranicza

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2023

SPIIS TREŚCI

	Wstęp	3
1.	PRZEBIEG I METODOLOGIA BADANIA	4
2.	Jaką instytucją kultury jest RCKP?	5
3.	Co to jest kulturotwórcza inicjatywa oddolna?	6
4.	PODSUMOWANIE MAPOWANIA KULTUROTWÓRCZYCH INICJATYW ODDOLNYCH	8
5.	POTRZEBY SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ RCKP	14
6.	PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE DLA UCZESTNIKÓW KONKURSU	25

WSTĘP

Raport zawiera wyniki diagnozy kulturotwórczych inicjatyw oddolnych i potrzeb społeczności lokalnej Regionalnego Centrum Kultur Pogranicza (RCKP), realizowanej w ramach projektu Kierunek: Inicjatywa!. Projekt jest finansowany z programu Dom Kultury+ Narodowego Centrum Kultury i ma na celu zwiększenie zaangażowania instytucji kultury w życie społeczności lokalnej oraz budowanie długotrwałej współpracy i relacji z mieszkańcami.

Diagnoza stanowi wstęp do konkursu na realizację inicjatyw oddolnych, który zostanie przeprowadzony przez Regionalne Centrum Kultur Pogranicza (RCKP) w czerwcu 2023.

Celem głównym diagnozy było zidentyfikowanie realizatorów oddolnych inicjatyw w Krośnie oraz rozpoznanie potrzeb społeczności w kontekście działań kulturalnych, a przez to wsparcie uczestników konkursu w planowaniu ich projektów.

CELE SZCZEGÓŁOWE DIAGNOZY

- zmapowanie kulturotwórczych inicjatyw oddolnych społeczności lokalnej
- określenie głównych potrzeb społeczności lokalnej w kontekście działań kulturalnych
- opracowanie rekomendacji dla twórców inicjatyw oddolnych startujących w konkursie
- zwiększenie świadomości członków społeczności lokalnej RCKP na temat zrealizowanych w latach 2020-2023 kulturotwórczych inicjatyw oddolnych, umożliwienie całościowego spojrzenia na te działania, przyjęcia szerszej perspektywy, która pozwoli lepiej zaplanować przyszłe działania i przyczyni się do dalszego rozwoju współpracy w społeczności.

CO JEST W RAPORCIE?

W pierwszej części raportu przedstawiamy przebieg i metodologię badania. W drugiej części prezentujemy profil działalności RCKP, a w trzeciej omawiamy kluczowe dla diagnozy pojęcie kulturotwórczej inicjatywy oddolnej. Czwarta część stanowi podsumowanie mapowania kulturotwórczych inicjatyw oddolnych. W piątej części opisujemy potrzeby społeczności lokalnej RCKP w kontekście działań w kulturze. Na koniec prezentujemy rekomendacje dla uczestników konkursu na realizację inicjatyw oddolnych.

1.

PRZEBIEG I METODOLOGIA BADANIA

Diagnoza była prowadzona w okresie od 3 kwietnia do 19 maja 2023 w Krośnie. Miała charakter jakościowy, koncentrujący się na wywiadach (wywiady indywidualne i grupowe) i spotkaniach (warsztaty world cafe, rozmowy i spotkania z mieszkańcami przy mapie w trakcie imprezy plenerowej).

Diagnoza składała się z dwóch etapów. Celem pierwszego etapu było zidentyfikowanie realizatorów oddolnych inicjatyw w Krośnie i przeprowadzenie z nimi wywiadów. Celem drugiego etapu było pogłębienie i uzupełnienie informacji zebranych w wywiadach w trakcie warsztatów i spotkań z mieszkańcami.

W ramach diagnozy przeprowadziliśmy:

- 30 wywiadów z osobami, które prowadzą oddolne działania kulturalne w Krośnie
- około 80 rozmów z mieszkańcami w trakcie dwudniowej imprezy plenerowej Balony nad Krosnem (1 i 2 maja 2023)
- spotkanie i warsztat world cafe „Działajmy razem w kulturze!”, w którym wzięły udział łącznie 23 osoby, w tym 6 pracowników RCKP i 17 mieszkańców, lokalnych aktywistów i twórców (15 maja 2023)
- 3 spotkania z młodzieżą, w których wzięły udział łącznie 24 osoby (16 maja 2023).

W badaniu zastosowano nielosowy dobór próby metodą kuli śnieżnej. Odbyły się dwie tury wywiadów: w pierwszej rozmawialiśmy z realizatorami inicjatyw oddolnych, zidentyfikowanymi przez pracowników instytucji w trakcie warsztatów. W drugiej turze z osobami zidentyfikowanymi w wywiadach z pierwszej tury. W trakcie spotkań z mieszkańcami wykorzystano różne metody pracy animacyjno-badawczej, między innymi pracowano z mapą i metodą world cafe. Dodatkowo, w celu pogłębienia informacji na temat potrzeb młodzieży, przeprowadzono trzy wywiady grupowe z młodzieżą.

W działania diagnostyczne (wywiady i spotkania z mieszkańcami) zostali włączeni pracownicy RCKP - łącznie 12 osób (w tym praktykantka przebywająca w RCKP na stażu w ramach programu „Praktykuj w kulturze”).

Na podstawie przeprowadzonych badań utworzona została mapa kulturotwórczych inicjatyw oddolnych: <https://tiny.pl/cqp5k> wraz z listą inicjatyw oraz opracowano poniższy raport. W badaniu wzięło udział około 160 osób.

Diagnoza dotyczyła inicjatyw oddolnych zrealizowanych w latach 2020-2023.

2.

JAKĄ INSTYTUCJĄ JEST RCKP?

Regionalne Centrum Kultur Pogranicza to ogólnomiejska, hybrydowa instytucja kultury, na którą składają się:

- przestrzeń wydarzeń i działań kulturalnych - **główna siedziba Regionalnego Centrum Kultur Pogranicza, ul. Kolejowa 1**
- miejsce spotkań z kulturą ludową i tradycją - **Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej, ul. Kolejowa 29a**
- miejsce działań kulturalnych i społecznych mieszkańców Polanki i okolic - **Lokalne Centrum Aktywności w dzielnicy Polanka, ul. Decowskiego 46**
- kino studyjne - **artKino, ul. Bieszczadzka 1.**

RCKP jest największą instytucją kultury w Krośnie, jedyną o tak złożonej strukturze i profilu działalności. W działaniach RCKP uczestniczy rocznie prawie 80 000 osób (w 2022 było to 78 374 osób). W ubiegłym roku instytucja zorganizowała samodzielnie łącznie 501 różnego rodzaju działań, w tym m.in. 32 koncerty, 10 konkursów, 19 pokazów teatralnych, 374 warsztaty, 6 działań interdyscyplinarnych, 22 wystawy. Odbiorcami działań RCKP są mieszkańcy Krosna, ale także osoby spoza miasta, które stanowią aż 40% odbiorców RCKP.

Działania RCKP mają jednocześnie charakter ogólnopolski, regionalny, ogólnomiejski i lokalny. RCKP pełni funkcję zarówno dużego ośrodka koncertowo-wydarzeniowego, który odpowiada za organizację największych imprez kulturalnych w regionie, jak i miejskiego domu kultury, który jest miejscem spotkań i działania lokalnej społeczności.

W głównej siedzibie RCKP znajduje się, jedyna w Krośnie, duża i profesjonalnie wyposażona sala koncertowa, w której odbywają się koncerty, spektakle teatralne, operowe, konkursy artystyczne, festiwale, kabarety i konferencje. W Krośnie nie ma filharmonii ani teatru, dlatego RCKP jest jedyną przestrzenią, w której w profesjonalnych warunkach mogą odbywać się spektakle teatralne i koncerty muzyki poważnej.

RCKP aktywnie wspiera lokalnych artystów oraz działaczy w realizacji ich pomysłów poprzez udostępnianie swoich przestrzeni, sprzętów i wsparcie pracowników. Na stałe w RCKP działa 14 zespołów i grup prowadzonych przez instruktorów. RCKP to także przestrzeń wystawiennicza, w której często prezentują swoje prace lokalni artyści.

Łączenie tak wielu profili działania (kino, dom kultury, Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej, Lokalne Centrum Aktywności oraz ośrodek koncertowo-wydarzeniowy) jest dużym wyzwaniem dla instytucji oraz jej pracowników, szczególnie w kontekście zwiększenia jej zaangażowania w życie społeczności lokalnej i rozwoju współpracy z mieszkańcami. Realizacja projektu Kierunek: Inicjatywa! oraz proces określania celów projektu w początkowej jego fazie pokazują, że dla pracowników instytucji priorytetem jest rozwój długotrwałej współpracy z mieszkańcami i budowanie wokół RCKP lokalnej społeczności. Projekt Kierunek: Inicjatywa! jest jednym z pierwszych kroków na drodze do tworzenia jak najlepszych warunków do rozwoju współpracy lokalnej.

Z uwagi na szeroki i złożony charakter działalności instytucji społeczność odbiorców RCKP jest bardzo zróżnicowana i rozproszona. Jednocześnie wokół RCKP istnieje społeczność lokalna, na którą składają się mieszkańcy, którzy w powtarzalny i aktywny sposób uczestniczą w działaniach RCKP. Ta grupa stanowi ogromny potencjał dla rozwoju społeczności lokalnej i jako taka stanowiła punkt wyjścia dla prowadzonej diagnozy.

3.

CO TO JEST KULTUROTWÓRCZA INICJATYWA ODDOLNA?

Kulturotwórcza inicjatywa oddolna to taka, która jest oddolna, a jednocześnie nastawiona na tworzenie kultury, czyli podejmowanie działań, w których mieszkańcy stają się twórcami i wspólnie tworzą kulturę. Jednak co to znaczy, że inicjatywa jest oddolna? Oddolna, czyli taka, która, polega na samoorganizacji i wspólnym działaniu skoncentrowanym na społeczności, jej potrzebach i zasobach. Inicjatywa oddolna stawia w centrum społeczność, wyrasta z myślenia w kategoriach „my” i nakierowania na wspólne działania.

Inicjatywa oddolna to działanie skoncentrowane na społeczności, jej potrzebach i zasobach, u podstaw którego leży myślenie w kategoriach „my” i nakierowanie na wspólne działanie.

PODSTAWOWE KRYTERIA KULTUROTWÓRCZEJ INICJATYWY ODDOLNEJ:

- nastawienie na tworzenie kultury - działania, poprzez które mieszkańcy stają się twórcami kultury
- skoncentrowanie na społeczności: inicjatywa odpowiada na potrzebę/y społeczności, identyfikuje i uruchamia jej zasoby
- samoorganizacja i wspólne działania: inicjatywa polega na włączaniu społeczności w organizację i realizację działań, działanie jest otwarte, bezpłatne, dostępne.

Inicjatywa oddolna zaczyna się od potrzeby społeczności - podejmujemy działanie, bo widzimy, że czegoś w naszej społeczności brakuje lub istnieje jakaś niezaspokojona potrzeba. Następnie zastanawiamy się, jak najlepiej na tę potrzebę odpowiedzieć - jakie mamy zasoby w społeczności, które możemy uruchomić, kogo możemy włączyć w działania, a wreszcie - co możemy razem zrobić.

OPISANY POWYŻEJ SCHEMAT TWORZENIA INICJATYWY ODDOLNEJ MOŻNA SPROWADZIĆ DO TRZECH KROKÓW:

krok 1.

IDENTYFIKACJA POTRZEB:

Czego potrzebujemy jako społeczność? Czego nam brakuje? Jakie potrzeby nas łączą? Co jest dla nas ważne?

krok 2.

IDENTYFIKACJA ZASOBÓW:

Jakie mamy zasoby jako społeczność? Kogo mamy w społeczności, co potrafimy, co możemy wnieść do współpracy, co możemy wykorzystać we wspólnym działaniu? Jak możemy połączyć siły, żeby działać?

krok 3.

WSPÓLNE DZIAŁANIE:

Co i jak możemy razem zrobić?

INICJATYWA ODDOLNA

POTRZEBY

Czego potrzebujemy?
Czego nam brakuje?

SPÓŁCZNOŚĆ MY

ZASOBY

Kogo mamy w społeczności?
Co potrafimy, co mamy,
co możemy wykorzystać?

DZIAŁANIA

Co możemy razem zrobić?

SCHEMAT INICJATYWY ODDOLNEJ

Pomysł na inicjatywę oddolną może narodzić się w jednej głowie, ale realizacja zawsze jest grupowa. Im więcej osób włączymy w działania tym lepiej. Obserwujemy tutaj często pewną prawidłowość: im lepiej zidentyfikowana potrzeba, tym więcej osób chętnie angażuje się w działania, im pomysł trafniej odpowiada na potrzebę, tym więcej osób chce włączyć się w działania. To jak bardzo pomysł i działanie rezonuje ze społecznością - tzn. sprawia, że ludzie włączają się w działania, jest najlepszym wskaźnikiem jego sukcesu. Można nawet powiedzieć, że w inicjatywie oddolnej sam pomysł na działanie lub to, kto go inicjuje jest mniej ważny od wspólnego działania. **Inicjatywę oddolną podejmujemy po to, żeby działać z innymi dla społeczności i wspólnie odpowiadać na jej potrzeby.** Jest to działanie nakierowane na współpracę, samoorganizację, włączanie w działanie jak największej liczby osób.

PODSUMOWANIE MAPOWANIA KULTUROTWÓRCZYCH INICJATYW ODDOLNYCH

Głównym celem mapowania było zidentyfikowanie realizatorów kulturotwórczych inicjatyw oddolnych, którzy prowadzili działania oddolne w Krośnie w latach 2020-2023 oraz dotarcie do osób, które chciałyby prowadzić takie działania w przyszłości.

W ramach mapowania przeprowadzono 30 wywiadów z realizatorami inicjatyw oddolnych i około 80 rozmów z mieszkańcami podczas dwudniowej imprezy plenerowej. Zarówno wywiady z realizatorami inicjatyw, jak i spotkania z mieszkańcami były okazją do **rozmowy o inicjatywach, potrzebach i pomysłach na działania** oraz służyły **odkrywaniu i identyfikowaniu kolejnych inicjatyw**. Celem prowadzonych działań było nie tylko zdobycie informacji, ale także **nawiązanie bezpośredniej relacji z rozmówcami oraz włączenie jak największej liczby osób w proces budowania społeczności wokół RCKP.**

WYWIADY W PLENERZE

Podczas mapowania, w trakcie dwudniowej imprezy plenerowej, mieszkańcy bardzo chętnie podchodzili do mapy i chętnie z nami rozmawiali - co świadczy o ich otwartości i zainteresowaniu tematem. Rozmowę zaczynaliśmy od pytań dotyczących bezpośredniego miejsca zamieszkania - pytaliśmy o to, czy w ich dzielnicy mieszkańcy organizują jakieś działania, jakich działań im brakuje oraz czy chcieliby sami coś zorganizować. **Większość mieszkańców nie potrafiła wskazać żadnego działania w swojej dzielnicy / na osiedlu, które było organizowane przez mieszkańców lub, które dawało mieszkańcom możliwość wspólnego działania.** Natomiast stosunkowo dużo osób wskazywało inicjatywy ogólnomiejskie. **Wielu mieszkańców wyraziło chęć organizacji działań oddolnych** i przyjscia na spotkanie, na które zapraszaliśmy. Najczęściej deklarowano chęć zorganizowania pikniku lub innej formy wspólnego spędzania czasu w plenerze.

Dzięki mapowaniu zebraliśmy informacje na temat ponad 70 działań oraz około 50 podmiotów (grup nieformalnych, stowarzyszeń i fundacji), które w latach 2020-2023 prowadziły działania kulturalne w Krośnie. Finalnie na mapie znalazło się 60 inicjatyw i 39 podmiotów - uwzględniliśmy tylko te inicjatywy, które spełniają kryteria kulturotwórczej inicjatywy oddolnej.

WYBIERAJĄC INICJATYWY, KIEROWALIŚMY SIĘ NASTĘPUJĄCYMI KRYTERIAMI:

- inicjatywa jest kulturotwórcza, polega na tworzeniu kultury
- inicjatywa odpowiada na potrzebę społeczności, jest podejmowana z intencją odpowiedzi na określoną potrzebę społeczności
- inicjatywa łączy społeczność zarówno w organizację, jak i realizację działania
- inicjatywa jest otwarta, bezpłatna, ogólnodostępna.

Na etapie mapowania nie udało nam się dotrzeć do wszystkich osób, które prowadzą działania kulturalne w Krośnie. Stworzona w ramach diagnozy mapa stanowi przybliżony i wstępny obraz działań kulturalnych społeczności, z założeniem, że będzie on dalej uzupełniany. W badaniu wykorzystaliśmy narzędzie online (Moje Mapy Google), które umożliwia tworzenie mapy na bieżąco.

Mapa inicjatyw wraz z listą dostępna jest w formie online:
<https://tiny.pl/cqp5k>

Mapowanie umożliwiło zebranie i przeanalizowanie wielu prostych, ale bardzo przydatnych informacji na temat kulturotwórczych inicjatyw oddolnych w Krośnie, takich jak: forma działania inicjatorów (grupy nieformalne, fundacje, stowarzyszenia), skala działania (duże - powyżej 300 osób, średnie - od 50 do 300 osób i małe do 50 osób) czy typ działania.

DLA CELÓW BADAWCZYCH WYRÓZNILIŚMY 3 TYPY DZIAŁAŃ:

- ogólnomiejskie - to takie, które są skierowane do wszystkich mieszkańców Krosna
- dla grupy - to działania dedykowane konkretnym grupom, np. działania i wydarzenia dla dzieci, młodzieży, seniorów lub osób z niepełnosprawnościami
- lokalne - to takie, których organizacja jest przede wszystkim dedykowana mieszkańcom konkretnej dzielnicy, osiedla bądź miejsca.

Na podstawie zebranych danych byliśmy w stanie określić także, jakie inicjatywy dominują oraz gdzie koncentrują się działania. Podsumowanie wyników prezentujemy poniżej.

60 KULTUROTWÓRCZYCH INICJATYW ODDOLNYCH PODSUMOWANIE MAPOWANIA

FORMA DZIAŁANIA INICJATORÓW fundacje - 7 stowarzyszenia - 6 grupy nieformalne - 26	SKALA DZIAŁANIA mała - 18 średnia - 32 duża - 10	TYP DZIAŁANIA ogólnomiejskie - 33 osiedlowe - 16 dla określonej grupy - 11
GŁÓWNE CENTRA AKTYWNOŚCI rynek - 12 dzielnica Polanka - 9	LICZBA INICJATYW ZREALIZOWANYCH W RAMACH Budżetu Obywatelskiego inicjatywy oddolne - 2	JAKIE INICJATYWY DOMINUJĄ? dla młodzieży - 22 muzyczne - 8

Na mapie znajdują się inicjatywy odpowiadające na zróżnicowane potrzeby wielu grup. Mamy tu działania dla seniorów, dzieci, młodzieży oraz dla osób z niepełnosprawnościami. Mamy wydarzenia muzyczne, teatralne, filmowe, taneczne oraz literackie. **Dominują inicjatywy dla młodzieży** (prawie $\frac{1}{3}$ wszystkich inicjatyw). Nie są to działania skierowane jedynie do tej grupy, mogą w nich brać udział wszyscy, jednak są tworzone z intencją odpowiedzi na potrzeby młodzieży. Wzestawieniu mamy dwa duże festiwale młodzieżowe, organizowane w pełni oddolnie - festiwal filmowy: Krosno VisualArt Festiwal, Konwent Gier i Fantastyki KrosCon.

Większość inicjatyw to wydarzenia i działania ogólnomiejskie, o średniej skali. Wydarzenia osiedlowe stanowią jedynie 25% wszystkich inicjatyw. Działania oddolne koncentrują się głównie w okolicach Rynku i w dzielnicy Polanka.

Inicjatorami działań oddolnych są grupy nieformalne oraz organizacje pozarządowe. Grupy nieformalne stanowią 60% wszystkich podmiotów inicjujących działania. Należy jednak zaznaczyć, że duża część tych grup działa ze wsparciem animacyjnym organizacji pozarządowych lub instytucji.

Najwięcej inicjatyw, w analizowanym okresie, zrealizowała Fundacja GraTy (6 inicjatyw). Bardzo aktywne jest także Stowarzyszenie Kogel Mogel, które wspiera działania mieszkańców Polanki. Stowarzyszenie zaangażowane było w realizację inicjatyw czterech różnych grup nieformalnych znajdujących się na mapie. Z inicjatywy Stowarzyszenia powstało także w dzielnicy Polanka Lokalne Centrum Aktywności, które obecnie działa pod auspicjami RCKP.

Spośród 23 inicjatyw mieszkańców zrealizowanych w ramach dwóch ostatnich edycji Budżetu Obywatelskiego w Krośnie w latach 2021 i 2020, tylko dwie inicjatywy dotyczyły obszaru kultury, a były to: musical AtoMY realizowany przez mieszkańców Polanki ze wsparciem Lokalnego Centrum Aktywności oraz projekt Aktywny Senior, zgłoszony przez mieszkanki osiedla Tysiąclecia.

Mapowanie pokazuje, że dużą rolę w tworzeniu lokalnych inicjatyw oddolnych odgrywają programy grantowe wspierające ich rozwój, takie jak: ObudźMY Miasto realizowany przez Biuro Wystaw Artystycznych (BWA) czy konkurs grantowy na inicjatywy oddolne organizowany przez Krośnieńską Bibliotekę Publiczną w ramach programu BLISKO (2022-2023). Inicjatywy oddolne, które odbyły się w ramach tych programów stanowią $\frac{1}{3}$ wszystkich inicjatyw oddolnych.

NA JAKIE POTRZEBY ODPOWIADAJĄ ZMAPOWANE PRZEZ NAS INICJATYWY?

Z przeprowadzonych analiz wynika, że większość inicjatyw odpowiada na potrzebę integracji, przynależności, budowania poczucia tożsamości lokalnej i wspólnoty. Następnie w kolejności mamy potrzeby ekspresji, twórczości, stymulacji czy inspiracji. Stosunkowo niewiele inicjatyw odpowiada na potrzebę zabawy czy kontaktu z naturą. Podsumowanie potrzeb, na które odpowiadają inicjatywy, prezentujemy w postaci chmury słów, stworzonej na podstawie częstotliwości występowania potrzeb. Potrzeby, na które najczęściej odpowiadają inicjatywy są większe od tych, które występują rzadziej.

świętowania

inspiracji zabawy wsparcia sprawczości

ekspresji stymulacji tożsamości

wkładu przynależności integracji

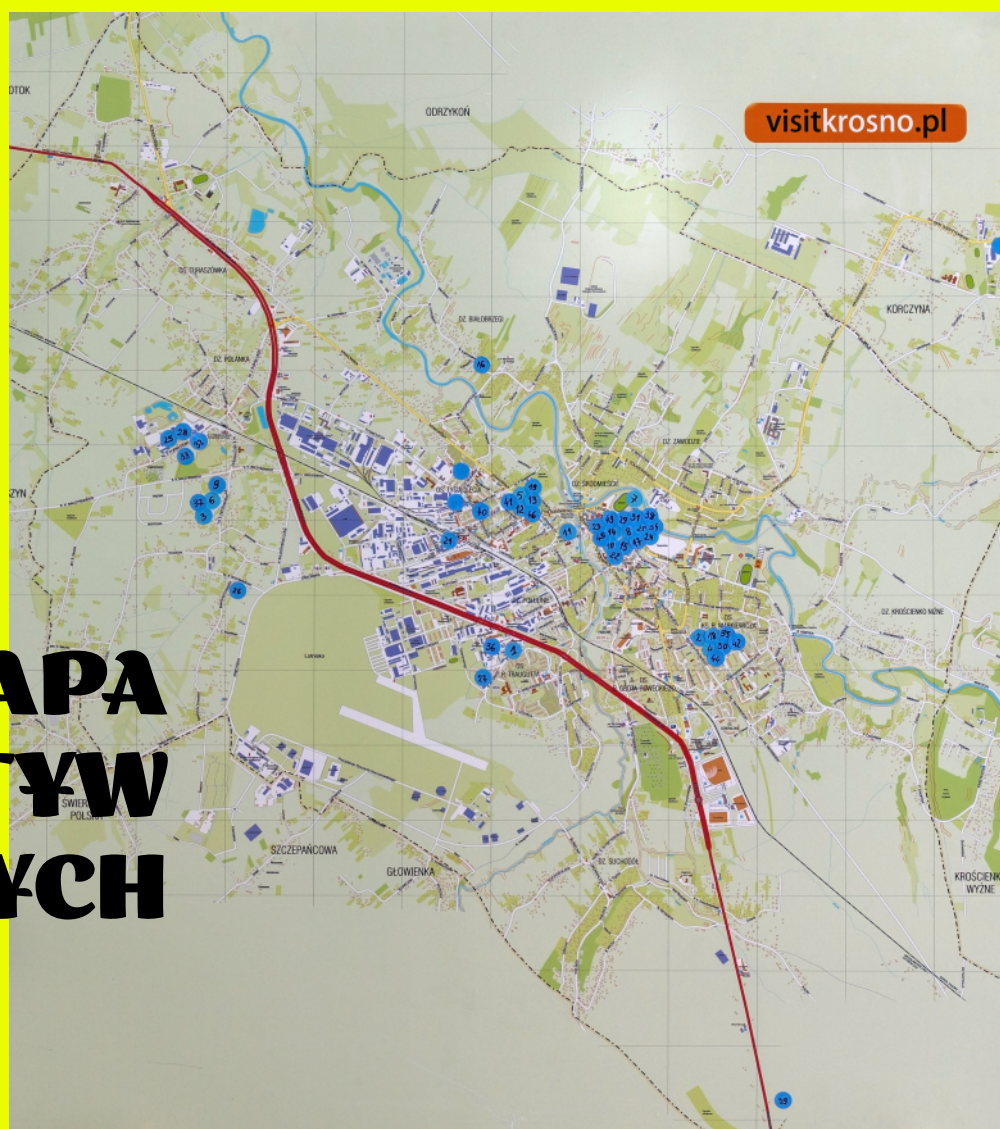
twórczości tradycji

wspólnoty kreatywności
odpoczynku

kontakt z naturą

zadbana o otoczenie

wiedzy

→ **MAPA
INICJATYW
ODDOLNYCH**

5.

POTRZEBY SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ RCKP

Jakich działań w obszarze kultury i sztuki brakuje?

Czego potrzebują mieszkańcy?

O potrzeby społeczności dotyczące działań w kulturze pytaliśmy w wywiadach, w trakcie spotkań i warsztatów z mieszkańcami. Realizatorów inicjatyw pytaliśmy w wywiadach o to, jakich działań w obszarze kultury i sztuki im w Krośnie brakuje. Mieszkańców pytaliśmy o to, jakich działań potrzebują i w jakie działania chcieliby się zaangażować lub jakie działania sami mogliby zorganizować. Z kolei warsztaty były okazją do pogłębienia wątków, które najmocniej wybrzmiały w wywiadach - rozmawialiśmy w grupach o potrzebie ożywienia rynku, potrzebie działań na osiedlach i potrzebie sąsiedzkości oraz o potrzebach młodzieży. Był to także czas na rozmowę o innych, ważnych dla mieszkańców, potrzebach. Z uwagi na fakt, że w warsztacie uczestniczyła niewielka grupa młodzieży, przeprowadziliśmy dodatkowe trzy spotkania z młodymi, aby zebrać informacje na temat ich potrzeb. Podsumowanie głównych wniosków z wywiadów i rozmów na temat potrzeb prezentujemy poniżej.

PODSUMOWANIE WYNIKÓW I WNIOSKI Z BADANIA

Na wstępie należy zaznaczyć, że z zebranych w trakcie diagnozy informacji wynika, że **w Krośnie stosunkowo dużo się dzieje w obszarze kultury i sztuki zarówno jeśli chodzi o działania prowadzone przez instytucje kultury, jak i te realizowane przez mieszkańców i organizacje pozarządowe.** W Krośnie działa sześć instytucji kultury, a trzy z nich w ostatnim czasie rozpoczęły działania wspierające rozwój inicjatyw oddolnych w kulturze: BWA, Krośnieńska Biblioteka Publiczna oraz RCKP. BWA od 3 lat prowadzi program ObudźMY Miasto, który wspiera młodych w realizacji inicjatyw oddolnych, dając im narzędzia i środki finansowe do działania. Biblioteka w 2023 roku przeprowadziła konkurs na inicjatywy oddolne w ramach programu Narodowego Centrum Kultury - BLISKO (2022-2023), finansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. RCKP obecnie prowadzi konkurs na kulturotwórcze inicjatywy oddolne w ramach projektu Kierunek: Inicjatywa! Z przeprowadzonego w ramach diagnozy mapowania inicjatyw oddolnych wynika, że w ciągu ostatnich trzech lat zrealizowano w Krośnie co najmniej 60 inicjatyw oddolnych w obszarze kultury.

Z wywiadów przeprowadzonych z realizatorami inicjatyw wynika, że tym, czego najbardziej brakuje w Krośnie, jeśli chodzi o działania w kulturze, jest **koordynacja działań, wymiana informacji, komunikacja między różnymi podmiotami**

działania. Wskazywano także, że potrzebna jest poprawa jakości współpracy i komunikacji między samorządem a inicjatorami działań oraz między samymi instytucjami kultury. Z wywiadów wynika, że brakuje miejsca pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi i samorządem - komórki, platformy, która łączyłaby różne środowiska i pomagała lepiej organizować działania. Brakuje systemowego wsparcia dla działań w kulturze, ale też ogólnie dla oddolnych działań społecznych, czyli takich, które budują i wzmacniają społeczność lokalną.

Główny wniosek z wywiadów z realizatorami inicjatyw: w Krośnie stosunkowo dużo się dzieje w obszarze kultury i sztuki - potrzeba koordynacji działań, wymiany informacji, lepszej komunikacji i wsparcia dla osób, które chcą działać.

- Dużo się dzieje, potrzebna jest koordynacja działań edukacyjno-artystycznych dla dzieci
- Dużo jest działań, brakuje koordynacji działań, potrzebna jest lepsza koordynacja działań i wymiana informacji
- Duże kumulacje wydarzeń w jednym czasie. Wchodzi się sobie w drogę, organizując w tym samym czasie duże wydarzenia. Nakładanie się wydarzeń bardzo utrudnia organizację inicjatyw.

Jakich działań w obszarze kultury i sztuki brakuje? Czego potrzebują mieszkańcy?

- potrzeba kameralnych wydarzeń w małej skali i wspólnego spędzania czasu w plenerze
- potrzeba działań na osiedlach, takich, które budują poczucie sąsiedzkości, bliskości, przynależności
- potrzeba działań na rynku, które sprawiają, że na rynek wrócą ludzie i wróci życie
- potrzeba działań, które odpowiadają na potrzeby młodzieży.

WNIOSKI Z BADAŃ

POTRZEBA KAMERALNYCH WYDARZEŃ W MAŁEJ SKALI I WSPÓLNEGO SPĘDZANIA CZASU W PLENERZE

Pomysły na działania: koncerty plenerowe, pikniki, kino plenerowe, jarmarki / kiermasze, spektakle w przestrzeni publicznej, happeningi, performance, wystawy uliczne, potańcówki plenerowe, wydarzenia, które pokazują, że wspólna organizacja, przygotowywanie działań może być zabawą.

Potrzeba, która najmocniej wybrzmiała w wywiadach zarówno z mieszkańcami, jak i z osobami, które prowadzą oddolne działania to **potrzeba kameralnych wydarzeń w małej skali oraz wspólnego spędzania czasu w plenerze - na rynku i w zielonych przestrzeniach osiedli.**

Z badania wyłania się obraz potrzeb społeczności, z którego wynika, że w większości **ludzie są przepracowani, zmęczeni, mają coraz mniej czasu na dodatkowe aktywności.** Coraz trudniej jest zaangażować ich w działania, problemem nie jest tylko dotarcie z informacją o wydarzeniach, ale także ograniczone możliwości i zasoby mieszkańców do wspólnego działania. **Ludzie potrzebują odpoczynku, zabawy, rozrywki, radości, relaksu, kontaktu z przyrodą, ale też bycia razem, przynależności, poczucia bycia częścią społeczności.**

Mieszkańcy pytani o to, jakich działań im w Krośnie brakuje, najczęściej wymieniali różne formy wspólnego spędzania czasu w plenerze: pikniki, koncerty plenerowe, potańcówki i inne wydarzenia, na które można przyjść z rodziną, znajomymi i miło razem spędzić czas w plenerze. Potrzebę tego typu działań również zauważali realizatorzy inicjatyw oddolnych, z którymi prowadzono wywiady. Ten wątek najczęściej pojawiał się w wywiadach.

WYBRANE CYTATY Z WYWIADÓW

- Potrzeba cyklicznych wydarzeń w mikroskali
- Potrzeba ożywienia przestrzeni miejskiej / osiedlowej powtarzalnymi wydarzeniami o małej skali
- Brakuje kina plenerowego
- Brakuje imprez plenerowych, to coś, na co wszyscy zawsze czekają
- Więcej imprez plenerowych, pikników, spotkań rodzinnych
- Potrzeba swojskich, integrujących, muzyczno-tanecznych wydarzeń, które odbywają się cyklicznie w okresie letnim. Plener, zieleń, muzyka, animacje dla dzieci, potańcówka, rękodzielniczy, restauratorzy, swojskość, zwyczajność. Cykliczne wydarzenia w mikroskali, np.: mini Karpackie Klimaty w każdą letnią sobotę
- Brakuje mi potańcówki - [chciałbym] zrobić taką przy rzece, przy Wyszynku albo na zakolu rzeki, zrobić scenę folkową, ludzie niech tańczą na trawie
- Brakuje działań kameralnych, w takich małych, mniejszych grupach, żeby to nie było olbrzymie wydarzenie, tylko właśnie takie kameralne, bo to nie o to chodzi, żeby był tłum tylko o to, żeby to było celowane w grupę, która ma taką potrzebę
- Brakuje wydarzeń towarzyszących, a nie dominujących, w organizację których mogą się włączyć mieszkańcy (...). Ludzie mają potrzebę włączenia się w organizację inicjatyw, a nie jedynie bycia biernym odbiorcą
- Potrzeba takich wydarzeń, które dają ludziom radość
- Brakuje działań w kulturze, w których organizację zostaną włączeni mieszkańcy

- Brakuje działań, które mają w sobie komponent interakcji z odbiorcą, a nie są tylko pokazywaniem swoich dzieł czy produktów. [Brakuje] warsztatów interaktywnych, gdzie można czegoś spróbować, dotknąć, być częścią procesu tworzenia dzieła
- Brakuje mi kawiarenki kulturalnej, czyli miejsca, gdzie będą się działy rzeczy kameralne, zróżnicowane i dedykowane różnym grupom wiekowym.

Z badania wynika, że pikniki i inne formy wspólnego spędzania czasu w plenerze były najczęściej wymienianymi działaniami, w których organizację mieszkańcy chcieliby się włączyć. Stosunkowo dużo osób deklaruowało chęć włączenia się w tego typu działania. W wywiadach często wskazywano, że ludzie **chcą działać, ale nie podejmują działań, bo się boją lub nie mają czasu**. Wskazywano, że **istnieje potrzeba pokazania ludziom, że wspólne działania nie muszą być obciążeniem, ale mogą być dobrą zabawą, odpoczynkiem, działaniem, poprzez które można się lepiej poczuć**.

Działania plenerowe w małej skali dają możliwość odpoczynku i zabawy, a jednocześnie poznania się, wyjścia z anonimowości i włączenia się w te działania w stosunkowo łatwy sposób. Tego typu wydarzenia są dobrą przestrzenią do budowania relacji i pozwalają poczuć się częścią społeczności. Z kolei cykliczność wspiera ten proces, ponieważ stwarza warunki do ponownego spotkania, podtrzymania relacji, pozwala też ludziom poczuć się bezpiecznie - przyzwyczaić do tego, że oddolne wydarzenia odbywają się regularnie i mogą się w ich organizację włączyć wtedy, kiedy chcą.

Działania oddolne, które mają na celu włączenie społeczności nie tylko w odbiór, ale też w proces tworzenia wydarzenia wymagają zwrócenia szczególnej uwagi na wymienione wyżej potrzeby mieszkańców i ich ograniczone możliwości zaangażowania się we wspólne działania. Planując inicjatywy, warto pomyśleć o tym, w jaki sposób ułatwić ludziom w nich udział. Warto odpowiednio wcześniejszej zacząć promocję wydarzenia, aby dać czas na zaplanowanie działań i uwzględnienie ich w prywatnych aktywnościach. Warto także od początku bardzo jasno i otwarcie komunikować, co jest potrzebne, w jaki sposób można się angażować, np. stworzyć listę prostych rzeczy do zrobienia, tak żeby ludzie mogli wnieść swój wkład bez dużego nakładu energii i obciążenia. Warto wykorzystać do kontaktu ze społecznością media społecznościowe i świadomie kłaść większy nacisk na przygotowania wydarzenia niż samo wydarzenie. Chodzi tutaj o zmianę podejścia do organizacji działań: wyjście z trybu zadaniowego, nastawionego na realizację określonego celu na rzecz podejścia nastawionego na relacje, radość ze wspólnego spędzania czasu i tworzenia.

POTRZEBA DZIAŁAŃ NA OSIEDLACH

Z wywiadów i z mapowania inicjatyw wynika, że **niewiele dzieje się na osiedlach**. Mimo że na większości osiedli działają samorządowe Domy Ludowe oraz Kluby Seniorów - prowadzone przez różne organizacje i grupy senioralne - to jednak **osiedla nie są przestrzenią działań sąsiedzkich czy oddolnych inicjatyw mieszkańców**. Wyjątkami są tutaj dzielnice Polanka, Białobrzegi czy osiedle Tysiąclecia, gdzie działania mieszkańców są wspierane przez organizacje pozarządowe lub Lokalne Centrum Aktywności. Większość mieszkańców, z którymi rozmawialiśmy w trakcie imprezy plenerowej, nie potrafiła wskazać działań w swojej dzielnicy, które byłyby organizowane przez mieszkańców.

Pomysły na działania: festiwale sąsiedzkie, święta ulicy, ogrody sąsiedzkie, gry sąsiedzkie, galerie bezdomne, czyli wystawy w nietypowych miejscach, kina sąsiedzkie, happeningi, pikniki sąsiedzkie, dni sąsiada.

WYBRANE CYTATY Z WYWIADÓW

- Brakuje przestrzeni do spotykania się na osiedlu
- Brakuje takich typowo domów sąsiedzkich czy takich świetlic, gdzie można przyjść i nieodpłatnie skorzystać z różnych rzeczy, które tam są: gier planszowych, czy po prostu sali, kuchni lub darmowych usług, np. prawniczych, psychologicznych czy doradztwa różnego rodzaju. Brakuje miejsca, do którego można przyjść i pobyć, ale też rozwiązać jakieś swoje bolączki, związane z życiem w mieście. Nie widzę tutaj takiej integracji mieszkańców. W innych miastach są takie miejsca, jest taka bliskość, brakuje tego w Krośnie
- Brakuje klubu seniorów na osiedlu, takiego stałego miejsca, żeby ono „na cały czas” było dostępne. W takim sensie, że to jest ich [seniorów] miejsce, tutaj mogą sobie przyjść posiedzieć i zorganizować przestrzeń tak jak chcą
- Potrzebne są takie akcje jak sprzątnięcie Wisłoka, przy tej okazji nastąpiła niesamowita integracja całej dzielnicy.

Problem niskiej aktywności kulturalnej i społecznej osiedli został pogłębiony w trakcie warsztatu. Uczestnicy rozmawiali w grupach o swoich osiedlach i potrzebach, jakie widzą w swoich społecznościach lokalnych. Na spotkaniu byli obecni mieszkańcy czterech krośnieńskich osiedli / dzielnic: osiedla Markiewicza, Tysiąclecia i Traugutta oraz dzielnicy Zawodzie. Zdaniem uczestników warsztatu w dzielnicach niewiele się dzieje, dlatego że **mieszkańcy nie czują związku z ich miejscem zamieszkania. W niektórych dzielnicach i osiedlach zatraciło się poczucie tożsamości lokalnej**. Wskazywano, że istnieje **potrzeba działań, które wyciągną ich z domów i zaproszą do wspólnych działań z sąsiadami**.

Zarówno w wywiadach, jak i w trakcie warsztatu pojawiły się opinie, że **na osiedlach brakuje przestrzeni do spotkania się, brakuje nowoczesnych przestrzeni sąsiedzkich**, które w oczach mieszkańców byłyby ich miejscami do spotkań towarzyskich, spędzania czasu, gdzie mogą „przyjść i pobyc”. Podkreślano też, że samo miejsce nie wystarczy, aby ludzie zaczęli się w nim spotykać i wspólnie działać. Potrzebny jest także „gospodarz”, osoba, która pomoże zorganizować wspólne działania. Wskazywano, że na osiedlach brakuje odpowiedniej infrastruktury do spotkań i wspólnego spędzania czasu w przestrzeni publicznej (ławek, stołów, dostępu do wody pitnej).

Warto tutaj zaznaczyć, że wśród zmapowanych inicjatyw znajdują się też dwie inicjatywy mieszkańców dzielnicy Polanka, które odpowiadają na wyżej wymienione braki, a ich celem jest właśnie poprawa infrastruktury terenów zielonych i stworzenie lepszych warunków do spotkań sąsiedzkich. Mimo że projekty te nie są bezpośrednio nastawione na tworzenie kultury, to dzięki ich realizacji, mieszkańcy będą mogli organizować kulturotwórcze działania w przestrzeni osiedlowej. Stanowią one świetny przykład działań, poprzez które mieszkańcy „biorą sprawy w swoje ręce” i sami odpowiadają na potrzeby, które zauważają w społeczności.

POTRZEBY MIESZKAŃCÓW zidentyfikowane w trakcie warsztatu

- potrzeba integracji, więzi, lepszego poznania się, poczucia, że „mam sąsiada” i mogę na niego liczyć
- potrzeba zwiększenia świadomości, że można być lokalnym patriotą, a ciekawe rzeczy mogą też dziać się na osiedlach - nie tylko na rynku
- potrzeba wyjścia z domu
- potrzeba budowania i poszukiwania tożsamości lokalnej, odkrywania historii miejsca
- brakuje miejsca spotkań i gospodarza - potrzeba osoby, który pomoże zorganizować wspólne działania
- potrzeba lepszej infrastruktury na osiedlach do spotkań, spędzania czasu w przestrzeni wspólnej: ławek, stołów, dostępu do wody do picia
- potrzeba wspólnego działania, rozwiązywania problemów.

POTRZEBA OŻWIENIA RYNKU

Mimo że krośnieński rynek jest miejscem wielu działań kulturalnych - dość powszechna wśród mieszkańców jest opinia, że na rynku nic się nie dzieje. Zarówno w wywiadach, jak i w rozmowach z mieszkańcami często pojawiał się temat rynku i potrzeba jego ożywienia.

Pomysły na działania: silent disco, cykliczne parady, flash moby, wydarzenia dla seniorów, wydarzenia taneczne, potańcówki.

- Rynek jest pusty
- Rynek się wyludnił, stał się sezonowy
- Powinno być więcej wydarzeń na rynku, trzeba ożywić rynek inicjatywami, które pozwalają się mieszkańcom zaangażować i wspólnie działać, np.: wspólne grillowanie
- Brakuje spektakli na rynku, chodnikowych koncertów, jarmarków.

Postanowiliśmy przedyskutować temat w trakcie warsztatu i sprawdzić, co kryje się pod potrzebą ożywienia rynku.

Z przeprowadzonych rozmów wynika, że **ludzie czują potrzebę ożywienia rynku - nie dlatego, że za mało się na nim dzieje, ale dlatego, że utracił on swoją pierwotną funkcję handlowego i społecznego centrum miasta.** Krośnianie na zakupy jeżdżą do galerii handlowej i w inne rejony miasta, natomiast życie kulturalne jest rozproszone po całym mieście. W rynku nie ma także popularnych sklepów, klubów czy innych współczesnych atrakcji, wokół których mogłoby koncentrować się życie miasta. Tym, co obecnie przyciąga mieszkańców na rynek są, po pierwsze, kawiarnie i restauracje, ale w związku z wysoką inflacją coraz mniej mieszkańców z nich korzysta, a po drugie, wydarzenia kulturalne, które są tam organizowane.

Mieszkańcy chcieliby, aby rynek na nowo stał się centrum życia społeczności, miejscem spotkań, zabawy, integracji i codziennego funkcjonowania.

Zdaniem mieszkańców jednym ze sposobów, aby rynek na nowo stał się centrum życia społeczności, mógłby być powrót do jego pierwotnej funkcji handlowej, na przykład poprzez instalacje straganów na rynku. Takie stragany mogłyby służyć do promocji lokalnych wytwórców i rzemieślników, organizowania świątecznych kiermaszów, a jednocześnie przyciągnęłyby na rynek mieszkańców. Proponowano także, aby na stałe umieścić na rynku scenę i wykorzystywać ją regularnie w różnych celach, np.: promocji lokalnych artystów, koncertów młodzieżowych zespołów itp. W dyskusjach przy stołach wskazywano także, że poprawy wymaga dostępność rynku. Rynek nie jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, trudno poruszać się po nim z wózkami dla dzieci, brakuje publicznych toalet, dostępu do wody pitnej, a także cienia.

Uczestnicy warsztatu byli zdania, że rynek jest dobrą przestrzenią do działań oddolnych i różnego typu akcyjnych wydarzeń, szczególnie takich, które spróbują przywrócić jego centralne miejsce w życiu społeczności.

POTRZEBY MIESZKAŃCÓW ZWIĄZANE Z RYNKIEM zidentyfikowane w trakcie warsztatu

- **potrzeba powrotu do handlowej funkcji rynku**
- **potrzeba zabawy**
- **potrzeba spotkania**
- **potrzeba integracji mieszkańców**
- **potrzeba zwiększenia dostępności rynku (dostęp do wody pitnej / dostęp do toalet / przewijak i miejsce do karmienia / zwiększenie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, parking dla motocykli)**
- **potrzeba zieleni (cienia)**
- **potrzeba osiedlenia mieszkańców (wyludnienie rynku)**
- **potrzeba elementów regionalnych**
- **potrzeba większej promocji Krosna i rynku w uzdrowiskach**
- **potrzeba spiętej informacji o wydarzeniach**
- **potrzeba lepszego dojazdu na rynek / komunikacji.**

POTRZEBA DZIAŁAŃ, KTÓRE ODPOWIADAJĄ NA POTRZEBY MŁODZIEŻY

W wywiadach i rozmowach bardzo mocno wybrzmiała potrzeba organizacji działań, które będą odpowiadać na potrzeby młodzieży. Mimo że, jak wynika z mapowania, wiele z obecnych inicjatyw jest nakierowanych na potrzeby młodzieży, to wywiady wskazują, że potrzeby tej grupy wymagają specjalnej uwagi. Młodzież czuje się niezrozumiana, a jej potrzeby często są bagatelizowane. Jednocześnie wiele osób zauważało, że trudno jest dotrzeć do młodych i rzeczywiście nawiązać z nimi relacje. Jak wskazuje jedna z organizatorek działań dla młodych:

Bardzo dużo młodych osób ma pomysły na działania, ale czasami brakuje im odwagi, żeby je realizować. Myślę, że to nie jest odpowiedni moment, żeby realizować działania, że nie mają wystarczających kompetencji, że się nie nadają do tego. Wśród młodych osób jest bardzo dużo takiego strachu, takich obaw, żeby w ogóle podjąć działania. Trzeba się mocno przebijać, żeby oni w ogóle zrobili ten pierwszy krok.

Młodzież czuje się niewysłuchana przez swoich rodziców, przez swoich opiekunów, ogólnie przez osoby dorosłe. Często bagatelizowane są jej problemy i potrzeby, głos młodych jest bardzo tłumiony.

WNIOSKI Z BADAŃ

Na etapie analizy danych okazało się, że potrzeby młodzieży koncentrują się wokół dwóch głównych kwestii: przestrzeni do bycia w grupie oraz relacji z dorosłymi. Oprócz tego mocno wybrzmiała potrzeba ekspresji oraz problem wykluczenia komunikacyjnego młodych w Krośnie.

Główne potrzeby młodzieży:

- potrzeba przestrzeni do bycia w grupie
- potrzeby dotyczące relacji z dorosłymi: szacunku, bycia wysłuchanym, zrozumianym, docenienia, wsparcia, sprawczości, inspiracji.

Pozostałe potrzeby młodzieży:

- potrzeba większej niezależności komunikacyjnej / lepszej komunikacji miejskiej
- potrzeba ekspresji, pokazania się
- potrzeba wolności artystycznej
- potrzeba działań tematycznych, nakierowanych na konkretne zainteresowania, aktywności
- potrzeba rozrywki, imprezy, zabawy (więcej koncertów, imprez krośnieńskich, silent disco, kino plenerowe)
- potrzeba ruchu
- potrzeba kontaktu z przyrodą
- potrzeba relaksu, odpoczynku
- potrzeba czasu dla siebie
- potrzeba inspiracji (wiele osób nie wie jeszcze, co chce robić i potrzebuje inspiracji, możliwości rozpoznania opcji)
- potrzeba pieniędzy (możliwości zarobku)
- potrzeba wolności.

Główne potrzeby młodzieży zostaną omówione bardziej szczegółowo, z uwagi na fakt, że pojawiały się w rozmowach najczęściej.

POTRZEBA PRZESTRZENI DO BYCIA ZE SOBĄ W GRUPACH, PRZEBYWANIA WE WŁASNYM GRONIE

Z wywiadów wynika, że najbardziej wyraźną potrzebą młodzieży jest potrzeba przestrzeni do bycia ze sobą w mniejszych lub większych grupach, przebywania we własnym gronie i samodzielnego organizowania tej przestrzeni. Widoczna jest tutaj duża potrzeba **przynależności do swojej grupy, a jednocześnie niezależności od dorosłych, sprawczości i odpowiedzialności. Młodzi chcą sami zadbać o siebie, ale potrzebują do tego odpowiednich warunków.** Brakuje im miejsca do spotkań, w którym mogą zostać sami ze sobą, sami organizować sobie czas, sami o sobie decydować i razem coś tworzyć. Odpowiedzią na tę potrzebę, ze

strony miasta, ma być Centrum Aktywności Młodzieży, które powstaje na rynku i zostanie otwarte w tym roku. Młodzież mówi o potrzebie przestrzeni, ale nie chodzi tutaj tylko o przestrzeń w sensie fizycznym, chodzi o stwarzanie takich warunków, w których młodzież poczuje, że jest dla niej przestrzeń, że jest widziana, słuchana, może decydować o sobie i zając się sobą.

POTRZEBA PRZESTRZENI DO BYCIA ZE SOBĄ W GRUPACH

Zapiski ze spotkań z młodzieżą:

- potrzeba bycia ze sobą w mniejszych lub większych grupach, przestrzeni do bycia w grupie, przebywania we własnym gronie
- potrzeba bezpiecznej, „swobodnej” przestrzeni, miejsca, gdzie po prostu można przyjść i być
- potrzeba miejsca do spotkań, w którym młodzi sami tworzą ofertę, od nich zależy, co będą robić (potrzeba decyzyjności)
- potrzeba kulturalnego miejsca spotkań
- potrzeba przestrzeni, w której młodzi mogą sami zadbać o młodych, uczyć się odpowiedzialności
- potrzeba poznawania nowych osób - potrzeba przestrzeni na poznanie się (spokojne poznawanie się, które wymaga czasu) i budowanie relacji
- potrzeba uczestniczenia (kreatywnego, niekonwencjonalnego, aktywnego uczestniczenia raczej w wąskim gronie) i tworzenia (uczucie przynależności do miejsca i wpływania na to miejsce)
- potrzeba finansowania działań w tej przestrzeni.

POTRZEBY MŁODZIEŻY DOTYCZĄCE RELACJI Z DOROSŁYMI

Drugą ważną grupą potrzeb młodzieży są te dotyczące relacji z dorosłymi. Z badań wynika, że w relacjach z dorosłymi młodzi potrzebują szacunku, rozmawiania z dorosłymi na równi. Chcą, aby dorośli nauczyli się ich słuchać, a nie nakładać na to, co mówią, swoje rozumienie. Młodzi potrzebują też docenienia, zauważenia ich potencjału i wsparcia w poszukiwaniu drogi życiowej. Co ważne, w tym ostatnim przypadku, młodzi potrzebują wsparcia, które nie jest kontrolujące lub narzucające, ale takiego, które inspiruje.

POTRZEBY MŁODZIEŻY DOTYCZĄCE RELACJI Z DOROSŁYMI:

- szacunku, rozmawiania jak równy z równym
- bycia wysłuchanym (dorośli muszą nauczyć się słuchać młodzieży)
- bycia zrozumianym
- docenienia, zauważenia ich potencjału
- wsparcia
- sprawczości
- inspiracji, wsparcia w procesie poszukiwania drogi życiowej, pomysłów na działania.

PROBLEM WYKLUCZENIA KOMUNIKACYJNEGO

Ważnym problemem, który pojawiał się w wywiadach i na spotkaniach, nie tylko w kontekście młodzieży, jest problem słabo działającej komunikacji publicznej w Krośnie. W wywiadach i na spotkaniach wskazywano, że autobusy jeżdżą rzadko albo wcale, co utrudnia poruszanie się po mieście - szczególnie w weekendy i wieczorami. Młodzież jest uzależniona komunikacyjnie od rodziców, dorosłych lub zmuszona jest poruszać się na piechotę. Należy tu zaznaczyć, że część osób biorących udział w badaniu nie widziała w tym problemu i była zdania, że mieszkańcy wolą jeździć samochodami lub chodzić niż jeździć autobusami.

- potrzeba większej niezależności komunikacyjnej / zmniejszenia zależności komunikacyjnej od rodziców
- potrzeba dobrze funkcjonującej komunikacji publicznej, „lepszego rozkładu autobusów”.

WNIOSKI DOTYCZĄCE POTRZEB MŁODZIEŻY

Działania dla lub z młodzieżą powinny odpowiadać na wyżej wymienione potrzeby poprzez odpowiednią organizację i planowanie, które z kolei dadzą młodym możliwość wpływu, decydowania o przebiegu działania, oraz wspólne określanie celów, których osiągnięcie będzie realne w ramach działania, tak aby ich osiągnięcie dało młodym poczucie sprawczości.

Schemat tworzenia inicjatywy oddolnej wydaje się idealnie odpowiadać na zgłoszone przez młodych potrzeby. Zaczyna się od wspólnego identyfikowania potrzeb i zasobów, które w praktyce oznacza uważne słuchanie i stawianie pytań. Następnie tworzy warunki do wspólnego decydowania o tym, co możemy razem zrobić, aby na zidentyfikowane potrzeby odpowiedzieć.

POZOSTAŁE POTRZEBY SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

- POTRZEBA DZIAŁAŃ INTEGRACYJNYCH, MIĘDZYPOKOLENIOWYCH
- POTRZEBA ZIELENI i działań pro-ekologicznych - mieszkańcom brakuje terenów zielonych w mieście, drzew, krzewów, kwietników
- PROBLEM DOJAZDÓW / POTRZEBA LEPSZEJ KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ
- POTRZEBA PROMOCJI LOKALNYCH TWÓRCÓW / ARTYSTÓW
- BRAKUJE SZTUKI KLASYCZNEJ W KROŚNIE (opery, baletu, symfonicznych koncertów muzyki poważnej, przeglądów muzyki)
- POTRZEBA INFORMACJI - brakuje punktu informacyjnego dotyczącego kultury w Krośnie.

6.

PODSUMOWANIE I REKOMENDACJE

Celem głównym diagnozy było zidentyfikowanie realizatorów oddolnych inicjatyw w Krośnie oraz rozpoznanie potrzeb społeczności w kontekście działań kulturalnych, a przez to wsparcie uczestników konkursu w planowaniu ich projektów.

Mamy nadzieję, że przedstawiony materiał przyczyni się do zwiększenia wiedzy na temat inicjatyw oddolnych i potrzeb społeczności lokalnej, a także pomoże lepiej zaplanować i zrealizować działania konkursowe, zainspiruje do dalszego odkrywania potrzeb społeczności i podejmowania działań, które na te potrzeby będą odpowiadać.

Z diagnozy wynika, że - z uwagi na dość dużą liczbę wydarzeń - obecnie społeczność lokalna RCKP najbardziej potrzebuje działań, które umożliwią nie tylko lepszą koordynację tychże działań i wymianę informacji, ale także pozwolą stworzyć lepsze warunki dla rozwoju nowych inicjatyw. Istnieje duży potencjał w społeczności i gotowość do podjęcia tego typu działań. Na podstawie zgromadzonych informacji wydaje się, że żadna instytucja kultury ani organizacja pozarządowa obecnie nie jest w stanie samodzielnie odpowiedzieć na tę potrzebę i wejść w rolę miejskiego koordynatora działań oddolnych w kulturze. Istnieje potrzeba połączenia sił i rozpoczęcia wspólnego procesu, który pozwoliłby lepiej wykorzystać istniejące w społeczności zasoby do organizacji współpracy.

Z diagnozy wyłania się obraz potrzeb społeczności, z którego wynika, że w większości ludzie są przepracowani, zmęczeni, mają coraz mniej czasu na dodatkowe aktywności. Coraz trudniej jest zaangażować ich w działania, problemem nie jest tylko dotarcie z informacją o wydarzeniach, ale także ograniczone możliwości i zasoby mieszkańców do wspólnego działania. Ludzie potrzebują odpoczynku, zabawy, rozrywki, radości, relaksu, kontaktu z naturą, ale też bycia razem, przynależności, poczucia bycia częścią społeczności. Działania oddolne, które mają na celu włączenie społeczności nie tylko w odbiór, ale też w proces tworzenia wydarzeń wymagają zwrócenia szczególnej uwagi na wymienione wyżej potrzeby mieszkańców i ich ograniczone możliwości zaangażowania się we wspólne działania.

Potrzebne są plenerowe wydarzenia w mikroskali, dające możliwość odpoczynku i zabawy, a jednocześnie poznania się, wyjścia z anonimowości i włączenia się w działania w stosunkowo łatwy sposób. Brakuje inicjatyw realizowanych na osiedlach, które pozwoliłyby mieszkańcom na nowo poczuć więź ze społecznością i które budowałyby poczucie sąsiedzkości, bliskości, przynależności. Istnieje także potrzeba działań, które pozwolą przywrócić rynkowi jego centralne miejsce

w społeczności. Mimo że, jak wynika z mapowania, wiele z obecnych inicjatyw jest nakierowana na potrzeby młodzieży, to wywiady wskazują, że nadal potrzebne są działania, które odpowiadałyby na te potrzeby.

REKOMENDACJE dla uczestników konkursu na realizację inicjatyw oddolnych

Rekomendujemy, aby działania realizowane w ramach konkursu spełniały kryteria kulturotwórczej inicjatywy oddolnej przedstawione w drugim rozdziale, czyli:

- były działaniami, poprzez które mieszkańcy stają się twórcami kultury i sztuki
- odpowiadały na potrzebę/y społeczności oraz identyfikowały i uruchamiały jej zasoby
- polegały na **włączaniu społeczności w organizację i realizację działań**, były otwarte, bezpłatne i dostępne.

Jednocześnie, w oparciu o wyniki przeprowadzonej diagnozy, rekomendujemy, aby działania konkursowe odpowiadały na jedną z poniższych potrzeb:

- potrzebę lepszej koordynacji działań, wymiany informacji, usprawnienia współpracy między różnymi realizatorami działań w kulturze
- potrzebę kameralnych wydarzeń w małej skali i wspólnego spędzania czasu w plenerze w sezonie letnim
- potrzebę działań na osiedlach - takich, które budują poczucie sąsiedzkości, bliskości, przynależności
- potrzebę działań na rynku, które sprawiają, że na rynek wrócą ludzie i wróci życie
- potrzebę działań, które odpowiadają na potrzeby młodzieży:
 - potrzebę przestrzeni do bycia w grupie i decydowania o sobie
 - potrzeby dotyczące relacji z dorosłymi (szacunku, rozmawiania jak równy z równym, zrozumienia, bycia wysłuchanym, wsparcia, inspiracji, docenienia, sprawczości)
 - potrzebę ekspresji, pokazania się
 - potrzebę większej niezależności komunikacyjnej, lepszej komunikacji publicznej
 - potrzebę wolności artystycznej
 - potrzebę działań tematycznych, nakierowanych na konkretne zainteresowania, aktywności
 - potrzebę rozrywki, imprezy, zabawy (więcej koncertów, imprez krośnieńskich, silent disco, kino plenerowe)

- potrzebę ruchu
- potrzebę kontaktu z naturą
- potrzebę relaksu, odpoczynku
- potrzebę czasu dla siebie
- potrzebę inspiracji (wiele osób nie wie jeszcze, co chce robić i potrzebuje inspiracji, możliwości rozpoznania opcji)
- potrzebę pieniędzy (możliwości zarobku)
- potrzebę wolności
- potrzebę działań integracyjnych, międzypokoleniowych
- potrzebę zieleni.

Szerszy opis potrzeb społeczności znajduje się w **części 5**.

Dom Kultury+

INICJATYWY LOKALNE

KIERUNEK: INICJATYWA! DZIAŁAJMY RAZEM W KULTURZE!

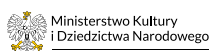
autor: Marta Marzec

współpraca: Ksenia Bołd

opracowanie graficzne: Agnieszka Kaszczyszyn

zdjęcia: Jędrzej Jaklik, Paweł Matelowski

wydawca: Regionalne Centrum Kultur Pogranicza
ul. Kolejowa 1, Krosno, woj. podkarpackie

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2023

www.rckp.krosno.pl

facebook.com/rckpkrosno

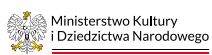
instagram.com/rckpkrosno

Regionalne Centrum Kultur Pogranicza

Regionalne Centrum Kultur Pogranicza
ul. Kolejowa 1, Krosno | **telefon: 13 43 218 98**

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

DOM
KULTURY+

Regionalne
centrum
kultur
pogranicza

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2023